

2.2.77

מוכירות הממשלה

סגולת רכיש

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י"ד בחשוון תשל"ח - 26.10.77

נכחו : חברי הועדה - השר : א. שרון - יו"ר.
נציגי ההסתדרות הציונית ר. וייץ, מ. ריבלין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ, ז. המר,
ע. ויצמן, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, ח. פינקלשטיין, י. קלארמן,
מ. קרונה, א. שנקר.

- א. נאור - מזכיר הממשלה
- ש. אבני - משרד הבינוי והשיכון
- ג. בן-אור - משרד הפנים
- א. בר-און - משרד החקלאות
- ע. גדור - משרד הבטחון
- י. דרקסלר - מינהל מקרקעי ישראל
- ג. ויתקון - חטיבת ההתישבות, הסוכנות היהודית
- י. עקנין - מינהל מקרקעי ישראל
- ב. קלטר - לשכת שר החקלאות
- ש. רביד - הסוכנות היהודית
- מ. שמיר - הקרן הקימת לישראל
- מ. תג'ר - לשכת שר החקלאות
- א. לישנסקי - מזכיר הועדה

2.2.77	עניני התישבות -אחריות טיפול ותיאום	11/הת	סדר היום :
17.12.77	עניני התישבות - אחריות טיפול ודרכי ביצוע	12/הת	
18-31.12.77	עניני התישבות - תיאום בין גורמים מטפלים	13/הת	
31.12.77	עניני התישבות - אחריות טיפול	14/הת	
42.12.77	עניני התישבות - אחריות תכנון	15/הת	
45.12.77	עניני תנועה - אחריות טיפול	16/הת	
48.12.77	קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתישבות	17/הת	
50.12.77	עניני התישבות	18/הת	
	הכשרה בהתישבות	19/הת	

./עניני

בפרוטוקול זה 50 דפים.

רשמה: לוב ביער

הח/11. עניני התישבות - אחריות טיפול ותיאום.

השר א. שרון : רבותי, אנו נתחיל, אני פותח את הישיבה.

מר ר. וייץ : ברשותך אדוני היו"ר, אני רוצה למסור

הודעה מסויימת שהייתי רוצה שתורשם

בפרוטוקול.

בעת העדרי מן הארץ הודיעו ברבים על

הקמת ועדה להתנחלות. כתוצאה מכך הוגשו שתי שאילתות להנהלת

ההסתדרות הציונית : האחת - על-ידי חבר הועדה - שנקר; והשניה -

ע"י חבר ההנהלה שאיננו חבר הועדה - הרב הירש המייצג את הרפורמים.

אני הבעתי את דעתי בהנהלה והדברים נרשמו וגם נקבעו ונמסרה הודעה

לעיתונות. יש לי פה נוסח ההודעה ולמול זה מה פרסמה העיתונות.

(את זה אולי אני אשלח למישהו.) אין הודעה אחת שווה. כל עיתון

פרסם אח"כ את אשר עלה בדעתו. היות ואנו דנים בדבר חשוב מאוד

רציתי כי הדברים יהיו ידועים. אם תרשה לי, אני אקרא פה מתוך

הפרוטוקול של הישיבה ואז הדברים יהיו ברורים.

השר א. שרון : כדי שנוכל להבין, אני מקווה שגם תקריא

אח"כ את כל העיתונות, כדי שנביא את

מטייתם מההודעה הבסיסית.

מר ר. וייץ : לא, אם תרצה אני מוכן לתת לך. ישנם

פה - "הצופה", "על המשמר", "מעריב",

"ידיעות", "דבר" ואתה תראה כי אין הודעה אחת דומה למשניה.

השר א. שרון : השאלה היא - מי מופקד על העיתונות. אני

אינני שר לעניני עיתונות. אם טענתך

אלי בנושא זה היא באשר לפרסום לא נכון...

מר ו. וייץ :

אני רוצה שהועדה אשר מורכבת משני גופים - הממשלה וההסתדרות הציונית, שהגוף האחד מייצג את מדינת-ישראל והגוף השני את ההסתדרות הציונית העולמית, תדע דברים ברורים וידועים ולא שהאינפורמציה תעבור באמצעות העיתונות. אני אצטט מתוך הפרוטוקול בתכלית הקיצור :

ראשית אמרתי : "אין ספק שזכותו ואפילו

חובתו של כל צד בועדה המשותפת להתיישבות להתייעץ לפני ישיבות הועדה. לכן, אם הממשלה מינתה את שריה החברים בועדה המשותפת כוועדת התנחלות או כל ועדה אחרת לצורך התייעצות, העניין מותר לה ואינו פוגע בוועדה המשותפת, בדיוק כפי שגם להנהלה הציונית מותר לעשות זאת! אני לא מוצא שום פגם ושום מקום לטענה. דחיתי את העניין על הסף..."

השר א. שרון :

הדברים מאוד ברורים. הדברים הכתובים הם ממש ברורים ואינם דורשים שום הבהרה.

מר ר. וייץ :

נכון. רציתי שתדעו זאת. בנוסף לכך, דבר שני שאמרתי (ואני רוצה שהדברים שמקובלים על כולנו יהיו ידועים) : "אין ספק ואין חולק, ולא יכול להיות חולק על כך שהאספקטים בתחום מדיניות החוץ והעניינים הצבאיים הקשורים לנושא ההתיישבות קובעת הממשלה ולהנהלה הציונית אין זכות ווטו על כך. אולם בכל השאלות המקצועיות של מדיניות ההתיישבות הכוללות את דרכי ביצוע ההתיישבות, בדיקה והתאמה של כל מקום ומקום להקמת ישובי קבע מבחינת הקרקע, האקלים והמתיישבים, והתאמת המתיישבים הם בתחום סמכותה של ההנהלה הציונית." משום כך אנו יושבים פה במשותף, זה לפי חוק האמנה.

דבר שלישי שאמרתי והייתי רוצה שיהיה

מר ר. וייץ

ברור : החטיבה להתיישבות והמחלקה להתיישבות מטפלות אך ורק בהתיישבות כפרית קבועה ולא בהקמת מחנות צבאיים, לא זה היעד שלה. בתחום זה של התיישבות כפרית קבועה, תמשיך החטיבה לבצע נאמנה את החלטות הועדה המשותפת, לאחר שיובאו לוועדה הבדיקות המקצועיות החטיבה שתבצע אמצעים להתיישבות לגבי כל ישוב וישוב."

עכשיו הייתי רוצה לומר פה דבר לגבי הטיפול במחנות זמניים, שהם מהווים הכנה עד שאפשר יהיה לתכנן. אני מבין שהיו דברים מעולם, בזמנים מסויימים צריך היה לקיים עובדות ואח"כ רק תכננו. תהליך התכנון ההתיישבותי הוא תהליך לא פשוט, מורכב, טעון מחשבה. על כן צריך לעשות אותו בניחותה.

אני הייתי סבור כי הטיפול במחנות

מבחינת מבנים צריך להיות בידי משרד הבינוי והשיכון. נאמר לי שמשרד הבינוי והשיכון טען כי הוא לא ערוך לכך, ומוטב, לשם מהירות הפעולה, כי אנו נעשה זאת. אינני מתנגד לזה כמובן, אבל הייתי רוצה שהתחומים יהיו ברורים וידועים. אם האמצעים הדרושים ינתנו, ואני מבין שהאמצעים הדרושים יועמדו לכך, אינני מתנגד להעמיד כל אפשרות של ביצוע שיש בידי המחלקה להתיישבות או החטיבה להתיישבות לרשות העניין. אבל הייתי רוצה שיהיה ברור - הקמת מחנה זמני איננו קובע לגבי החלטות של תכנון קבע של ההתיישבות, לא מבחינת המקום, הכשרתו והתאמתו. לא מבחינת המתיישבים הכשרתם והתאמתם. התיישבות הקבע חייבת להעשות לפי הכללים המקצועיים ולא הייתי רוצה שהעובדות שעושים במחנות הזמניים יפריעו לנו הוא יהוו דבר כל שהוא לגבי שיקול הדעת והקביעה היסודית של ישובי הקבע. אני לא קובע זמן, אבל הייתי רוצה שהדברים הללו יהיו על דעת כל הוועדה ובעיקר היו"ר שלה. אני סיכמתי, תודה רבה.

השר א. שרון : תודה רבה. אני רוצה לומר כי מעולם לא ראיתי זהות עמדות כל כך מלאה בין דבריך לבין המקובל, והדבר נעשה. אני מוכרח לומר שמזמן לא נתקלתי בכך ששני אנשים, שכלפי חוץ נראים כאילו כל כך חלוקים האחד על השני, רואים את הדברים עין בעין בצורה כל כך זהה כפי שהצגת רק עכשיו.

מר ש. אבני : אני מבין שזה לא לדיון היום, אבל אני מתאר לי שתהיה הזדמנות לכך. יש נקודה קרדינאלית בדבריו של רענן (והוא אולי לא התכוון לזה), אבל יש חולקים עליה.

השר א. שרון : הזמן קצר. אנו מאוד לחוצים. יש לנו שורה שלמה של נושאים שצריך להחליט עליהם היום. הייתי מציע שלא נבזבז זמן עכשיו. מאז ומתמיד, לא מהיום ולא מאז הקמת הממשלה האחרונה, היה קיים המושג של "מיקוש זמני של ישוב", והיה קיים המושג של טיפול בגרעין התיישבותי מרגע הקמתו עד שהוא הוצב בצורה מסויימת כגרעין. זה היה בעבר. הדוגמא הטובה ביותר היא אולי של 11 המצפים בנגב שעלו בשנת 1946. אבל לא רק שם, בכל מקום, לכל אורך ההתיישבות, זו היתה הדרך הקבועה. : היה מתגבש גרעין במסגרת תנועה זו ואחרת. היה נכנס לטיפול. היו מושיבים אותו באופן זמני. להתיישבות הזמנית, מאז ומתמיד, היתה לה בראש וראשונה משמעות מדינית. היו זמנים שהיא היתה בטחונית - מדינית, או רק מדינית. לפעמים רק בטחונית. השלב הבא - באמצעות הגורמים המיישבים - וכאן באופן ברור - ^{טיפול} המחלקה להתיישבות, בכל מה שנוגע לישובים שאופיים המרכזי הוא עניין חקלאי. כאשר יותר מאוחר, מרד השיכון טיפל צמ בישוב שנקבע כישוב עירוני מוחלט לכל דבר.

אין ספק כי קביעת מקומות הקבע של

הישובים, אם זה שומרון, אם זה סנור, אם זה מקום אחר, יכולה להעשות רק לאחר שיבדק השטח, תבדק הקרקע, תבדק הטופוגרפיה ויבדקו כל הדברים האחרים. אין לנו כוונה, אלא לפעול בדיוק בצורה הזו. אינני מעלה על דעתי אפילו לרגע אחד, ואינני רואה היום אפילו לרגע אחד, שיכול להיות איזה שהוא גוף, ובוודאי לא וועדת השרים להתנחלות (שמדוע היא הוקמה הסברתי בישיבה הקודמת) שייטול מגוף כל שהוא, לא ממשרד הבינוי ובוודאי לא מהמחלקה להתישבות את סמכויותיו ובעיקר את תפקידו המוגדר באשר לקביעת המקום המדוייק, לתכנונו, למציאת העיסוק המלא לאנשים - האם תהיה שם יותר חקלאות, פחות חקלאות, יותר תעשייה, פחות תעשייה וכו'. מכאן גם ברור לחלוטין כי במקביל לטיפול בגרעינים האלה במקום המצאם הזמני, בהחלט חייבת המחלקה להתישבות והמשרד לבינוי ושיכון - כי את חלק מהמקומות בוודאי יקבעו בעתיד כמקומות עירוניים - לצאת לשטח ולעשות את כל העבודות הדרושות למקום הקבע של הישוב, בעיקר לשלב התכנון וההקמה.

מאחר והנושא הוא נושא רגיש היום, יכול

להיות שאני אבוא ואומר לכם, כי אני מציע שהיום או בחדשיים הקרובים, עדיין לא נבחר את מקום הקבע של שומרון, או עדיין לא נבחר את מקום הקבע של סנור. אני מניח שזו וודאי תהיה משאלה. אבל כלליה, בכל מה שנוגע למחשבות, לתכנונים על מפות, לסיורים בשטח, מבלי שהדבר יהיה כרוך בפרסום או בעשיית איזה שהן עובדות בשטח, מעבר לגבולות המחנות הצבאיים, לפי דעתי חייבים לצאת לדרך ולבצע את העבודה הזו. להתחיל בה. כך שאינני רואה כל סתירה בין הדברים האלה. אדרבא, מה שקורה זה בדיוק חזרה על מכל מה שהיה מקובל בנושאים האלה בתוספת המגבלה של רגישות הנושא בכלל והצורך לעשות אותו בזהירות, בדרכים שנקבעו.

הייתי רוצה כאן לומר עוד דבר מה -
אני יודע איך עבדה הוועדה הקודמת בראשותו של השר גלילי, בימי
הממשלה הקודמת. חרשמו לי לומר לכם, ההחלטות שנעשו - ואני לא
מגנה את גלילי, אני גם ידיד וגם מעריך גדול של גלילי ואני בהחלט
מעריך את כל מה שהוא עשה, - הרבה מאוד החלטות שמובאות כאן לשולחן
בצורה גלוייה וברורה, או הובאו לוועדת השרים להתנחלות בצורה
גלוייה וברורה. זה פורום ברור שהחלטותיו נמצאות במזכירות הממשלה
ונחונות לעיון של חברי הממשלה - זה לא היה בעבר. הרבה דברים
נעשו לגמרי בצורה אחרת (אני לא מגנה זאת, בשום פנים ואופן לא),
לגמרי חשאית, זה היה כורח המציאות. אני לא חשבתי שצריך לעשות
זאת בצורה כזו. לדעתי זה צריך להיות תקין לחלוטין עם המגבלות
הנדרשות מעצם הדבר הזה שהוא עדין בצורה בלתי רגילה. כך שהייתי
אומר שזוהי התשובה שלי ובעצם הסיכום לנושא הזה.

לגבי אופי הישובים, מה יהיו הישובים האלה?
אנחנו יכולים להגיד היום בוודאות פי איננו יודעים עדיין. ברור
לי לחלוטין כי חלק גדול מהישובים שאנו מדברים עליהם יהיו ישובים
כפרים עם כיוון אצטאטא תעשייתי. אני עצמי נמנע מלומר מעבר
לדברים האלה, כי אני חושב שהדברים האלה בהחלט צריכים להיות
בתכנון, צריך לשבת על כל מקום ומקום ולראות בדיוק מה יהיה.
מאוד יכול להיות שכפרי התעשיה הראשונים בהם אנשים ישבו ויחיו
יהיו דווקא בין הישובים החדשים האלה. עופרה היום הוא כפ"ת.

השר א. שרון

אלון מורה, היום, הוא כפ"ת, יש שם מסגרות, נגרות. בעופרה יש גם מטע דובדבנים, באלון-מורה אין. אדרבא, תשבו, תתכננו ותחליטו האם הם צריכים לול או רפת או משהו אחר, או חממת.

עכשיו, מאחר ומבחינה מדינית היתה

חשיבות רבה להתיישב במקומות האלה ומאחר ואין עדיין החלטה סופית וברורה מה יהיה כל אחד מהם, לפי דעתי, כל דבר שאנו היום סבורים כי הוא עשוי להיות בסופו של דבר כפר תעשייתי, הוא חייב להיות בטיפולה של המחלקה להתיישבות של אמצעצאת הסתדרות הציונית, כשהיא במקביל מבצעת את תכנון ישוב הקבע, התפתחותו וכו' כפי שזה צריך להיות.

אני בזה מסכם את הנושא הזה. אני

לא נתתי לך שלמה לדבר, כי אנו נקדיש לכך פעם דיון ולא משום שהערתך לא חשובה.

רבותי, אנחנו נמצאים במצב שלמשלה

יש החלטה על הקמה של 6 ישובים, מהסוג הזה שהזכרתי עכשיו, עד לסוף השנה האזרחית 1977. הישובים האלה צריכים לעבור לטיפול. אני מציע כי מאחר ואושר כבר תקציב, והתקציב שאושר, אושר הן לישובים שאישרנו קודם והן לישובים שמתוכננים, (יש תקציב היום שאושר עד לתחילת שנת התקציב הבאה שמתחילה ב-1 לאפריל) אפשר לגשת לעבודה וצריך פשוט לטפל בגרעינים ובישובים, לעשות את כל ההכנות, על מנת שלא נגיע לידי כך שרק לאחר שהגרעין יעלה למקומו יתחיל הטיפול.

השר א. שרון

זה חורף, חורף קשה וצריך לעשות את כל ההכנות הדרושות. מי הם הישובים זה ברור, היום שומרון נמצא בטיפול המחלקה שלכם. סנור נמצא בטיפולכם. הישובים הקרובים שצריכים לעלות: בית-אל, ונבי-סלח, שהם הראשונים שצריכים לעלות; אחרי זה יש לנו את בית-חורון עליון ואת גבעון.

לגבי גבעון יכולה להתעורר שאלה. בגבעון

אנחנו מתכננים עיר, ברור שזה יהיה ישוב עירוני. כאשר הישוב העירוני, כפי שאני מקבל את דעתך כי הישובים הכפריים לאו-דווקא יתפתחו בתוך המחנות הצבאיים. אין שום סיבה שהם יתפתחו דווקא במחנות הצבאיים, אלא במקום המתאים ביותר שיקבע, כך גם אני יודע ברור כי גבעון העיר לא תפתח בתוך המחנה הצבאי. וכמו שהמחלקה להתישבות צריכה לחפש ולאתר מקומות קבע לישובים הכפריים, כך גם משרד הבינוי צריך לחפש את מקום הקבע לגבעון עצמה, שאני מעריך שיהיה במרחק של כמה קילומטרים מהמקום בו גבעון יושבת היום - 2 - 3 ק"מ.

עומדת לפנינו הבעיה - מי יטפל בגרעין הזה.

זה גרעין גדול. אני הייתי רוצה אצאצא שלגבי זה נשמע עתה את דעות החברים.

מר ו. וייץ: כיוון שהנושא הוא עדין, אני הייתי רוצה

שתהיה בהירות מלכתחילה. הדבר בעיקר

אמור לגבי הטיפול בגורם האנושי שהוא אולי המפתח להצלחת כל העניין. לכן אני מציע שבמידה שאפשר, נקבע מראש את ההפרדה. אלו טיפולים שונים בתכלית. מצריכים כיוון אחר, טיפול אחר ותכנון אחר. לכן אני מציע שבגרעין שמיועד להקים את גבעון יטפל משרד הבינוי מלכתחילה. גם בבחירת האנשים. אלו קריטריונים אחרים וטיפולים אחרים לגמרי

מר ר. וייץ

אנחנו מתכוונים להקים ישובים כפריים עם מצע של שיתופיות מסויימת שהיא הכרחית לקיומם, תוך הכוונה של התעסוקה שלהם ואולי גם הסבה מקצועית בהתאם למפעלים שנכוון אליהם. זה טיפול שונה. בו בזמן שבגבעון, שזה ישוב עירוני פתוח, לא צריך להקפיד כל כך, לא צריך לעשות הסבה. אפשר לקבל גם אנשים שעובדים במקום אחר. לא צריך לכוון כי עבודתם תעשה דווקא במקום. אלו שני סוגים של טיפול לקבלת שני סוגים של ישובים, ואני מציע להתחיל לטפל מההתחלה בצורה מוגדרת בדבר הזה. אם כן, בגבעון, אני מציע שיטפל שלמה או מישהואחר ממשרד השיכון, שמשרד הבינוי יתחיל ויטפל בזה מ-א' עד ת'.

מר ע. גדור :

אני אנסה לחלוק על מה שד"ר רענן וייץ

אמר ואני מקווה שהדברים ישכנעו.

ראשית, אני מבין כי אין סיכום ברגע זה על יעד הישובים שבהם אנו עוסקים. כלומר, אין סיכום מוסכם שאומר : זה עיר, זה כפר, זה כפ"ת וכו'. עד כמה שאני יודע, גם בנושא גבעון, יש שתי עמדות, והאם אף פעם לא סוכם אחרת, ולא שמענו אף פעם שהמחלקה להתיישבות חזרה בה מתכונותיה בנושאים אלה?

אבל אפילו מנקודת ראות שאנו מדברים

בישוב עירוני מובהק צריך לזכור כי הישוב העירוני, א. לא יוקם בנקודה הזו. ב. האנשים יוכלו להכנס אליו רק בעוד שנים. זה נושא של קבלת משבצת, סגירתה, תכנונה ובינוייה, זה משחק של שנתיים - שלוש במקרה הטוב ביותר. ואנחנו עוסקים בגרעין. בגבעון זה גרעין מובהק שרואה בעצמו יחידה וקבוצה. הוא יגור עכשיו לתקופה של שנתיים - שלוש במחקן זמני שבו ידרשו כל המתקנים השוטפים עבור הגרעין : שרותי חינוך, שרותי קניות, שרותי תחבורה ולדעתי גם שרותי תעסוקה. כלומר, האנשים יצטרכו לעסוק בדברים.

מר ע. גדור

עכשיו, זה לא הישוב הראשון שהמחלקה
להתיישבות מטפלת בו או תטפל בו ללא ידיעה ברורה מה יקרה בישוב.
המחלקה להתיישבות מטפלת במחנה העובדים ב"קדש ברנע" מבלי שזה
ברור האם זה יהיה ישוב חקלאי, או אולי לא נצליח וזה יהיה בסופו
של דבר ישוב עירוני, שידובר אח"כ ע"י משרד השיכון.

מר ר. וייץ : זו הגדרה מעניינת כשאתה אומר שאם זה
לא יצליח כישוב כפרי, זה יהיה ישוב
עירוני, בשעה שצריך להיות להיפך, מבחינת הגודל.

מר ע. גדור : יכול להיות שיהיה שם גם ישוב עירוני,
אבל הקבוצה הקיימת רוצה ישוב חקלאי
ואנחנו עושים מאמצים שזה יהיה ישוב חקלאי, בעזרת קידוח, מציאת
קרקעות וכו'. אם הדברים לא יצליחו, בסופו של דבר יכול להיות
שלא יהיה שם ישוב חקלאי. בכל זאת, המחלקה להתיישבות, להערכתנו,
ערוכה ובנוייה לטפל בגרעין בתקופת המעבר. אני הייתי מציע,
שכהחלטה כוללת, המחלקה להתיישבות תטפל בגרעיני ההתיישבות בתקופת
הביניים, עד שהישוב יוגדר ויכנס למסגרתו הקבועה.

מר ש. אבני : זה חשוב מאיזו נקודת מוצא יוצאים. אם
לעוזי גדור יש ספקות לגבי עתיד גבעון,
לי אין ספקות.

מר ע. גדור : פורמאליים.

מר ש. אבני : אנו לא משחקים רק בפורמאליות. צריך
לראות את הדבר במהותו. אז אני לא אסתיר

מר ש. אבני

כי אמרתי ליו"ר, כי אני הייתי מאושר לוא אפשר היה לפסוח במקרה של גבעון על הזמניות וללכת ישר לבניה ולקבוע מקום, כי מבחינת ההערכות התכנונית, הארגונית והמקצועית זה בשל. יש תכניות, כולל תכניות עבודה. אבל אני מבין שיש מגבלות לגשת לכך בשלב זה בצורה אופרטיבית. אני יותר אופטימי ממך, פה לא מדובר על שנתיים - שלוש, אלא על פרק זמן יותר קצר, ואפילו אם יוחלט על המגמות המרכזיות, הגיוני שטוב הוא שמשרד הבינוי יהיה אחראי לשוב הקבע ויטפל בכל הקשיים בתקופת המעבר.

אא מר ר. וייץ : אם אפשר להוסיף לדברי עוזי, שהוא מתכנן

ותיק ואני מחשיב אותו על כך. אני רוצה

להזכיר לעוזי ולכל הנוכחים את הדיון שהיה בנושא הזה כשהיה הדיון על נושא ימית. שם היה המצב הפוך - ימית הוקמה על ידי שני גרעינים שחשבו מלכתחילה ללכת להקמת ישובים כפריים: גרעין אחד רוסי וגרעין שני אמריקאי. המחלקה להתיישבות טיפלה בהם וטיפלה בימית כמרכז אזורי. ברגע שהוועדה להתיישבות החליטה כי זה יהיה מרכז עירוני, היה סביב השולחן הזה ויכוח. הויכוח אז היה הפוך: האנשים שלנו מתוך דבקות והכרת המקום רצו לטפל בו, ואילו משרד הבינוי אמר כי זה יביא לעירבוב תחומים וטשטוש מושגים מזיג. אם שלמה אבני זוכר, אני תמכתי בדעת משרד השיכון והצעתי כי הטיפול בימית יעבור למשרד השיכון לשם מניעת טשטוש התחומים והבלבול. בסופו של דבר קיבלו את דעתי. אני סבור שבמידה ואפשר משרד הבינוי צריך לטפל בכך. אם אי אפשר, אי אפשר. בדלית-ברירה אנו נקבל את הטיפול. אם יהיה ספק. אבל יש מקומות שלא רק חשוב, אלא הכרחי לקבוע אא מראש את הטיפול, ולא יצא נפל, ואני לא רוצה להיות אחראי לשום נפל, ובוודאי לא לנפלים בשטח ההתיישבות הכפרית. יעשה הוא את אשר הוא יודע לעשות ואנו נעשה את אשר אנו יודעים לעשות. לא נבקש מחייט לעשות שולחן ומנגר לתפור בגד. אני מציע שבענין זה

מר ר. וייץ

יקבע מראש, אם המחשבה לגבי גבעון היא כזו. ואני מודיע לך
 שבענין גבעון היה ויכוח לא רק מקצועי, אלא גם מדיני. אני
 התנגדתי בכלל להתיישבות יהודית שם, כי זה יביא לכך שהרוב היהודי
 בירושלים יפול, ואני מתנגד לכך, אבל זה לא שייך לענין. את דעותי
 הפוליטיות לא שיניתי, אבל היו בחירות והעם בחר דרך אחרת. אז
 זה לא שייך לענין. מבחינה מקצועית, מבחינת עשיית מלאכה נאמנה,
 צריך לקבוע מראש, ואני מסכים בהחלט שהענין הזה יפתן לטיפולו
 של משרד השיכון והבינוי. שמשרד השכון והבינוי יקבע מ-א' ועד
 ת'. בדיוק כשם שאני טוען כנגדו כי בהתיישבות כפרית אנו מטפלים
 מ-א' עד ת'. עם כל השותפים, אבל המנצחים על המלאכה זו החטיבה
 להתיישבות או המחלקה להתיישבות. אבל אנחנו אחראים לענין מהבחינה
 המקצועית.

מר א. בראון : אני תומך במה שאבני אמר, ובמה שבעצם
 גם רענן אמר. אני בהחלט חושב שאת
 גבעון צריך מההתחלה לקחת כפרוייקט של משרד הבינוי, מ-א' עד
 ת'.

השר א. שרון : אתה היית במגע עם הגרעין?

מר א. בראון : עם הגרעינים.

השר א. שרון : הכל חקין ומסודר.

מר א. בראון : כן.

השר א. שרון : אני מציע כי את הנושא של גבעון אנו
 נסכם וניחן אותו לטיפולו של משרד הבינוי,

3

מתחילתו ועד סופו. צריך כמובן לזכור כי המדובר פה בהרבה
 משפחות.

מר א. בראון

ב-1 לדצמבר אנו רוצים להעלות מאה
משפחות.

מר א. בראון :

על כל פנים מדובר בהרבה משפחות, יש
הרבה ילדים. יש בעיה מיידית של בית-

השר א. שרון :

ספר, אנחנו לא בתחילת שנת לימודים. מאחר שמשרד הבינוי הוא
המתאם את משרדי הממשלה בנושאים האלה, אני מבקש שלמה, להכנס
מייד לנושא הזה, כלומר מרגע שקיבלנו את ההחלטה שגבעון עוברת
לטיפולכם.

יש לראות בזה החלטה על עליה.

מר ש. אבני :

זה אחד מששת הישובים.

השר א. שרון :

לגבי הישובים האחרים, הטיפול הוא
בידי המחלקה להתיישבות, ואני חוזר
ומונה את שמותיהם שוב, למרות שעל חלק כבר סוכם בעבר : סנור,
שמרון, נבי-סלח (צריך למצוא שם עיברי למקום הזה).

השר א. שרון :

ראיתי בעיתון כי יש כבר שם עברי "נוה-
צלח".

מר מ. ריבלין :

יש ועדת שמות, היא תתן שמות. מצאו
שמות לגרעינים, אבל זה לא שם הישוב.

מר א. בראון :

השר א. שרון : הבעתי רק משאלה. צריך בנושא הזה לפנות בדרך המקובלת אל ועדת השמות, על-מנת שתקבע שמות מתאימים. אני מאוד נא הייתי ממליץ שהשמות האלה יהיו קשורים בעברם ההסטורי של המקומות.

מר מ. ריבלין : הועדה הזו מקפידה על כך.

השר א. שרון § על כל פנים, אני אבקש להביע משאלתי בנושא זה. הישובים הבאים : בית-חורון-עליון, בית-אל וגבעון שהוא הישוב השישי שהועבר לטיפול משרד הבינוי.

מר ש. אבני : האם יש כבר איתור לבית-חורון-עליון.

מר א. בראון : בכל המקומות בעצם נכנסנו לתוך המחנות, או שפינו לנו מבנים, או שקרבנו דברים נוספים למבנים קיימים, כמו בשומרון או בסנור או בנבי-צלח. בית-חורון זה המקום היחיד בו אי אפשר א היה לפנות דבר. מערכת העל היא משמר-הגבול, שאין לה מערכת בינוי כפי שיש לצה"ל, לכן האפשרות היחידה שמצאנו היא להתמקם במגרש הספורט שלהם, שזה משטח ישר, צמוד למחנה עצמו, עם מספר מבנים ישנים.

השר א. שרון : כל המקומות הם זמניים. המקומות האחרים

יקבעו בקרבת מקום. אני רוצה רק שדבר אחד יהיה ברור - מי שחושב שהממשלה רואה את המקום הזמני בשומרון וביהודה ואילו את מקום הקבע בגבולותיה הזמניים הקודמים של ישראל עד 1967 הוא טועה. כי אח"כ יהיו שיאחזו בהחלטה פורמאלית, יאמרו, זמני, ואח"כ ינסו להזיז אותם לכפר-סבא ולמקומות אחרים. לא זו

השר א. שרון

כוונת הממשלה. יש לממשלה בהחלט תכנית לקיים את ההתישבות במקומות שהיא קבעה ותקבע.

מר ש. אבני : לנושא גבעון יש לי עוד שאלה - אם הדבר הוא לפעילות מיידית ואמרת כי יש תקציב, מיהו הגורם שאיתו צריך להתדיין?

מר ש. רביד : היות ואנחנו קיבלנו בזמנו תקציב גם עבור גבעון, אני אדאג לזה שאותה הקצבה שקיבלנו גם עבור גבעון, מחוץ הנחה שזה א יועבר לטיפולנו, תקוצץ ע"י אגף התקציבים מאיתנו ותועבר אליכם.

מר ר. וייץ : יש לי עוד הערה אחת שאני רוצה שהיא תרשם, כי אני מקפיד על כך : אנחנו לא יכולים לטפל בגרעינים כל עוד הם בתחום המערכת הצבאית, ואני מקפיד על כך מהרבה סיבות ברורות. אני רוצה שיהיה ברור כי אנחנו נטפל מרגע שהמערכת הצבאית תצא. צריך לתחום זאת תחילה ברורה מהרבה סיבות ברורות.

השר א. שרון : הייתי רוצה בנושא זה להבהיר. אין הגרעינים האלה נמצאים כלל וכלל בטיפול הצבא. הם נכנסו למקומות הנמצאים בדרך כלל בשולי המחנות הצבאיים, כשיש להם כניסה משלהם, בדרך כלל הם גם תחומים בגדר העוברת בינם ובין היחידה הצבאית. היכנסם למסגרת הצבאית היא שיקול מדיני, הם אינם נמצאים במסגרת הצבא. כך שמבחינה זו, הטיפול של המחלקה להתישבות, בעיני, הוא טיפול מידי. הוא איננו דבר שיכול להדחות, כי אין מה לדחות.

מ ח ל י ט י ם :

- א. בהתאם להחלטה מס. 87 (שהח/12) של הממשלה מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77) לאשר את עלייתם על הקרקע של גרעיני גבעון החל מיום כ"א בכסלו תשל"ח (1.12.77);
- ב. מאחר ויעודו של גרעין גבעון יהיה פיתוח עירוני - להטיל על משרד הבינוי והשיכון לטפל בו מתחילתו ועד סופו;
- ג. היות והטיפול לפי סעיף ב' לעיל כולל גם תיאום בין משרדי הממשלה בכל הנושאים הנוגעים לעליה על הקרקע והקמת הישוב - להטיל על משרד הבינוי והשיכון לבוא בדברים בדחיפות עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר כדי להכין פתרונות לבעיות המידיות המתעוררות בשטח, כולל אלה הנובעות מן המספר הרב של המשפחות המיועדות לעליה להתיישבות של ישוב זה והמספר הרב של הילדים הזקוקים למוסדות חינוך;
- ד. בהמשך לאמור לעיל - ההקצבה הכספית שנועדה לגבעון במסגרת תקציב ההתיישבות, עד כ"ב באדר ב' תשל"ח (31.3.77) ואשר הופנתה אל החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, תועבר למשרד הבינוי והשיכון

הח/12. עניני התיישבות - אחריות טיפול ודרכי ביצוע

- השר א. שרון : אני רוצה לגעת בנקודה שנקאית - גרעין יריחו. בוועדת השרים הקודמת הסברתי שבאותו "ליל גרעינים" בו כל הגרעינים הסתובבו בשטח, נקבע בסופו של דבר על ידי ראש הממשלה כי הגרעינים יוכלו להשאר, עד לכניסתם למקומות התיישבות לפי התכנית הממשלתית (כלומר, תכנית שתעובד כאן במשותף) במקומות קבע קיימים. וכך הגרעינים האלה הופנו למספר מקומות: לאלון מורה ששם יושב היום גרעין קרני-שומרון; לעופרה - ששם יושב גרעין שילה; לפארים - ששם יושב גרעין חארס; למעלה - האדומים - ששם יושב גרעין יריחו; ולתוך האחזות הנח"ל בתקוע, שלשם נכנס גרעין שמוכן לשבת בתקוע. אנחנו עשינו גם מאמצים להשפיע על האנשים שישארו לשבת קבע במקומות - במעלה האדומים ובתקוע.
- עד היום לא קבענו מי יטפל בגרעינים הללו. נכון שבישיבה הקודמת קיבלנו כאן החלטה כי בגרעין יריחו היושב במעלה - האדומים, יטפל משרד הבינוי, זאת מאחר ומעלה האדומים עצמה תהיה צפא עיר בסופו של דבר, והאחריות לטיפול בה ובתושביה ובכל הכרוך בכך נמצא בידי משרד הבינוי והשיכון.

השר א. שרון

אני מודה שלא עמדנו אז בדיוק על הרכבו של הגרעין, על טיבו, על כוונותיו. היתה אז בעיה של דחיפות רבה מאוד. זה קרה בלילה והיה צורך לקבל החלטה תוך יומיים - שלושה אחרי זה. לאחר שבדקנו ותהינו וראינו, התברר לנו לחלוטין כי אמנם הגרעין הזה לא יהיה ישוב עירוני.

אינני מדבר כרגע על מיקום הקבע של הישוב הזה, אדרבא, רענן, אנחנו מצפים שאתם תאתרו את המקום הטוב ביותר למיקום הקבע שלו. באורח זמני הוא יושב עכשיו בתחום המוניציפאלי של מעלה-אדומים, אבל זה לא יהיה העיסוק שלו. אנחנו קיבלנו גם החלטה להעמיד לרשותו את המתקנים באזור קליה, כדי שהוא יוכל לעסוק בנושאי הארחה, קייטנות או תיירות, ואנחנו בהחלט נוטים, אם אמנם תמצאו כי הדבר הזה הוא טוב, להעמיד לרשותו שטח קרקע בבקעת הירדן, כדי שהוא יעבוד בחקלאות. התברר כי ביניהם יש חקלאים מעולים. יש שם יוצאי משקים. אני עצמי נתקלתי שם בחקלאי מעולה מעין-הנצי"ב. והם רוצים לעסוק בחקלאות. לכן אני רוצה לקבל פה החלטה שונה מההחלטה הקודמת ולהכניס את הישוב הנקרא היום מעלה-יריחו, היושב במעלה-אדומים, לטיפול של המחלקה להתיישבות. לי ברור לחלוטין כי הוא לא יהיה ישוב עירוני. אינני יודע איפה הוא יושב, אבל הוא לא יהיה ישוב עירוני. לגביו יש לי הרבה יותר בטחון היום מאשר, למשל, לגבי נושא בית-אל. עדיין אינני יודע איפה תהיה בית-אל ואיך תהיה, אבל לגבי הישוב הזה ברור לי לחלוטין שהוא יתבסס על תיירות, על חקלאות ואולי גם תעשייה. יהיה בו מיזוג שלם של כל האלמנטים האלה ואני רוצה פשוט שתקבלו אותו לטיפולכם.

אני קודם לא התערבתי בנושא גבעון, כי לא היו לי נתונים להחליט מה צריך להיות

מר ש. רביד :

מר ש. רביד

בגבעון. בניגוד למצב הקודם של איזה שהם ספקות שיכלו להתעורר להנה או להנה, אני חושב שבנושא הזה אנחנו כבר אחרי איזה שהם מחשבות של תכנון קבע שנעשו לגבי האזור. למעשה, תכנית ההתיישבות גם של בקעת-הירדן וגם של צפון ים-המלח כמעט גמורה. כאשר לגבי צפון ים המלח נקבעה תכנית לאחר שהיא עברה כבר את הסטטוס של הועדה שנקבעה בזמנו על-ידי מפקד יהודה ושומרון, שהיתה צריכה להציע תכנית מתאר לאזור. לכן היום, לגבי הנושא הזה, אנחנו יכולים להגיד הרבה יותר. אני רוצה לציין כי לפי הערכתנו היום, אין מקום לשוב כפרי במרחב הזה. אם אני מקבל את מה שאתה אמרת כי המיקום הזמני לא אומר להחזיר אותם אח"כ למקום ליד מעלה-החמישה, אז במרחב הזה שבין מעלה-האדומים לים-המלח אנחנו לא מציעים ישוב כפרי נוסף כי יש לנו קשיים [redacted] עצומים במציאת שטח מתאים.

השר א. שרון : זה יכול להיות ישוב כפרי, תעשייתי, תיירותי.

מר ש. רביד : אז פה אני רוצה לומר עוד דבר מה - יש לנו קשיים עצומים במציאת מספיק אמצעי פרנסה לישובים המתוכננים שכבר אושרו. גם לגבי הנושא של הקצאת אמצעי תיירות בחוף ים המלח ישנה איזו שהיא פרוגרמה וצריך לבדוק כיצד זה משתלב.

בכל מקום, לגבי הישובים התעשייתיים, אנחנו לא חושבים שיש מקום להכניס ישוב תעשייתי למקום הזה. אין לך שום יתרון פה, יש לו רק חסרון, כי אם להכניס ישוב תעשייתי, אז הוא צריך להיות באזור של ישובים תעשייתיים ולא כישוב בודד. יש מקום בצפון ים-המלח לישובים שיהיו מבוססים על חקלאות ועל

תיירות ואני חושב שמבחינה זו אנחנו מצינו את כל האפשרויות בשלושת הישובים שמתוכננים שם, ששניים מהם כבר קיימים והאחת זו האחזות שאנחנו מציעים שתאוזרה בקרוב. גם מבחינת השקפה כללית יותר, ליצור היום קבוצה של מתיישבים, שהמוטיבציה שלהם הראשונית, אני מניח, איננה שונה כל כך משל אלה שיושבים במעלה האדומים.

השר א. שרון : שונה לחלוטין. גם אני סברתי כך, אבל בדקתי את זה.

מר ש. רביד :

בכל אופן, אם אנחנו ניצור היום פה שתי קבוצות, שלאחת אנחנו נציע צמצעי ייצור חקלאיים או חצי חקלאיים, ואילו לקבוצה השניה אנחנו נגיד - "לא, אתם תהיו רק שכירים בעיר שצריכה לקום" אנחנו ניצור לעצמנו בעיות ונבטיח לעצמנו כי בתוך מעלה האדומים של היום יתארגנו עוד שני גרעינים שיחליטו כי גם הם רוצים קצת אדמות ביריחו וקצת מהתיירות בים המלח, וכפי שאמרתי, בהתאם לפרוגרמה, אין לנו מקום לישוב נוסף כזה בים המלח.

נדמה לי שאני יכול להבין את השיקולים שהביאו למיקום הזה, אבל לדעתי צריך אחת מהשניים : או להזיז אותם לחלוטין מהאזור הזה לאזור של ישובים תעשייתיים, כי אנחנו לא מאמינים בישוב תעשייתי בודד, ובמקום הזה הוא יסבול רק מחטרונות. או להצמיד אותו (כפי שהיתה ההחלטה המקורית שאמנם נבעה מסיבות אחרות) ולראות אותו חלק ממעלה-האדומים. בכל אופן, במיקום שהוא יושב היום, או בסביבתו, לראות בו ישוב כפרי - תעשייתי שיהיה בנוי רק על תעשייה, נדמה לי שבכך ציצור יותר מדי שעטנז.

מר ר. וייץ : אני הבינתי מאריק, שהכוונה שלו היא,

לא שהוא מציע מראש - כזה ראה וקוּש.

להפך, הוא אומר - יש גרעין שהוא גרעין שטמונות בו אפשריות להקמת ישוב מהסוג הזה. הבא נשבץ אותו במקום שצריך לשבץ אותו לפי התכניות וכו'. זה ששמו יריחו לא קובע לנו שהוא צריך לשבת ביריחו.

מר ש. רביד : הלא אנו עובדים כאן ברגע מסויים.

כשאתה היית בהולנד היו כאן כמה ארועים.

הגרעין הזה הוא גרעין יריחו. אני מבין שנעשתה איתו איזון שהיא פשרה שהוא יושב איפה שהוא יושב. זמנית. אנחנו לא יכולים לו לשבת באזור כוכב-השחר או באזור גוש-עציון. זה לא מעשי.

מר ר. וייץ : למה לא כוכב השחר?

מר ש. רביד : מפני שאני קצת יודע על הגרעין, זה לא

מעשי. אם נקודת המוצא היא הגרעין,

הגרעין הזה לא ילך לאחד המקומות שאני הזכרתי. אם נקודת המוצא היא הרצון לבנות שם ישוב, אז לפי דעתי אין שם מקום וצריכים להסתפק רק בעיר מעלה-האדומים. אי אפשר להגיד - גם הגרעין וגם העיר.

מר ר. וייץ : היות ואני לא כל כך בקי, אני מציע

לאפשר לי לראות אותם ולהביא הצעה.

מר א. בראון : אנחנו לא יכולים לחכות לדחייה של העניין,

הם יושבים כבר חודש ימים, במצב קשה.

השר א. שרון :

רבותי, אני רוצה לומר משהו בענין הזה.

אני לא רואה, בשום פנים ואופן, מדוע

לדחות זאת. ואם אתה שואל - מה היתרונות? אני אגיד מה הם היתרונות. יש שני יתרונות, האחד - יש יתרון מדיני לשיבתם במקום. ואם יש למקום מסויים יתרון מדיני, ונניח לרגע אחד כי מדינת ישראל תצטרך לסייע להם שנים רבות, אז יעשו זאת. עשו זאת לגבי ישובים וותיקים ומבוססים, בין אלה שנקראים "ההתיישבות העובדת", במשך עשרות שנים. ואני מודיע כאן כי אני תמכתי בנושא הזה באופן מוחלט, כי זה היה חשוב. זה ענין מדיני.

היתרון השני זה רצון של יהודים

להאחז במקום. אין לנו הרבה יהודים שרוצים לעזוב את מקומות מגוריהם הקרובים וללכת להאחז בחבל ארץ חדש. אני חושב כי זה יתרון אדיר, יתרון ממדרגה ראשונה.

מר אורי בראון :

בקליה יש 12 חברים. בקליה הקיבוץ.

השר א. שרון :

אני אגע בזה, אבל לפני כן, נקודה נוספת.

קודם מאוד שמחתי ^{על} דבריו של פרופסור

וייץ, כשהוא דיבר על הצורך לתכנן, להכין, לבדוק איזה ישוב וכו'. אני כבר אמרתי את דעתי כי נראה לי שזה לא יהיה ישוב עירוני. יש לנו פה גרעין, הגרעין הזה יושב היום במקום מסויים. יכול להיות שבסופו של דבר יקבע כי זה מקום הקבע שלו. אולי יקבע כי מקום אחר זה מקום זה מקום הקבע שלו. היום מדינת ישראל רוצה כי הוא ישב במקום הזה. והוא יושב שם, והוא צריך גן ילדים, הוא צריך תעסוקה, הוא מוכן לעבוד, הוא רוצה להשאר במקום ונבאה לי שזה בדיוק התחום שבו המחלקה להתיישבות צריכה להכנס ולטפל בו. אם יחברו בשלב מסויים, יותר מאוחר, כי הישוב הזה יהיה חלק מישוב עירוני,

השר א. שרון

אני מראש מודיע כבר היום כי המחלקה להתישבות תשחרר מן הטיפול בגוף הזה. לכן לדעתי צריך לקבל זאת. אינני רוצה להכנס לנושא האם התכנית הכללית גמורה או לא גמורה. בעיני תכנית אשר יש בה ישובים שיש בהם 12 איש איננה גמורה. ואם יש מקום שבו אנשים רוצים לחיות ולשבת והם קיימים ויושבים במקום, אי אפשר לדחות אותם על הסף. אני מקבל כי המקום הזה הוא מקום זמני, לכן גם מישהו, באופן זמני, צריך לטפל בגוף הזה. לכן אני פונה אליכם ומבקש כי תקבלו את הטיפול בגוף הזה. זה איננו חורג משום דבר אחר. משום דבר זה לא חורג.

מר ע. גודר : לפי 10 שנים ישבנו בחדרו של רענן

וייץ על תכנית לרמת-הגולן, שהיו בה 15 ישובים. תכנית סגורה מאורגנת. ויש היום 25-30 ישובים בגולן ועדיין לא אמרנו את המילה האחרונה. כך שאני מצטרף לדעתו של אריך שאמר כי תכנית הביקעה, תכנית אזור יריחו, תכנית צפון ים המלח היא לא סוף פסוק שאפשר לומר עליה כי היא דבר סגור ומסוגר.

עחה אנו מדברים על גרעין שלא מדבר על

עיר. זהו גרעין שרצה ללכת ליריחו, הוא נושא את השם של יריחו. הוא דיבר על ישוב, אפילו ישוב סגור אשר מקבל חברים, בודק את החברים, משהו דמוי ישוב קהילתי, שהוא עדיין נושא ערטילאי למדי. אבל מצבו דומה למצבם של הרבה גרעינים אחרים שלפני שעה קלה סיכמנו כי המחלקה להתישבות תטפל בהם.

כעת, הושבתו של הגרעין שלא ביריחו,

נעשתה משיקולים פוליטיים. והושבתם במקום הנוכחי היא באופן זמני ביותר ואין שום סיבה בעולם שלא לראות בטיפולם במקום הזה טיפול דומה לטיפול בכל הגרעינים האחרים שעלו בשומרון ומטופלים על-ידי

מר ע. גודר

המחלקה להתישבות. בעיקר שהם לא מתכוונים להיות עיר, והמקום שהם מתכוונים להיות בו, ואם לא יהיו בו יש להניח שהם יהיו סמוכים אליו, לא מיועד להקמת עיר.

מר ר. וייץ :

קודם כל, אני לא מקבל את הערת הביניים של אורי, שאתה תמכת בה, בנושא קליה. אני רוצה שהדברים יהיו ברורים. הקיבוץ, אותו כפר שנקרא קיבוץ, יש לו שיטת התפתחות משלו, וכך הוא גדל. הוא לא גדל כמושב ולא גדל כמו עיר. הוא גדל מקבוצה קטנה המתפתחת וכוחו לא במיניינו. ואתה דיברת כמו תל-אביבים מהגרועים ביותר.

השר א. שרון :

אני לא מקבל את זה. זה עלבון ממש אישי. שלא לדבר על כך שפגעת בחושבי הכרך

תל-אביב.

מר ר. וייץ :

לכל כרך א יש את הגרועים שלו.

השר א. שרון :

אתה מדבר עם איש ההתישבות העובדת, יליד נהלל, מרכז המשק של מושב אורות.

מר ר. וייץ :

אני שופט אדם לפי דעותיו ולא לפי ייחוסו. ואני התכוונתי להערה שהוא א העיר. הוא

א העיר הערה על קליה ואתה רמזת גם על כך. על זה אני רוצה שיהיו הדברים ברורים. לקיבוץ יש דרך התפתחות משלו.

מר א. בראון :

אני מכיר זאת, אם אתה מסביר לי.

מר ר. וייץ :

אני מסביר על מנת שלא תעיר שוב הערות כאלו.

יש לי דעה גם כן, כמו לך.

מר א. בראון :

תן לי לגמור, אני רוצה שדעתך תהיה ברורה

מר ר. וייץ :

ודעתי תהיה ברורה. אח"כ נראה.

אינני צריך לומר מה הקיבוץ תרם לתורם לארץ בדרך התפתחותו. ברגע שתכננו 3 קיבוצים בצפון ים-המלח, אני סמוך ובטוח שתרומתם הבטחונית, המדינית, הכלכלית והחברתית לא תיפול מתרומת התנועה הקיבוצית עד היום. זה שיש להם דרך התפתחות שונה ובתחילה הם מועטים, זה חלק מהמבנה הקיבוצי. ואני לא מקבל את ההערות האלה, לא מידידי המושבים - וכידוע עכשיו אני יושב במושב, הגם שאני רק חושב.

ואני חבר מושב.

מר א. בראון :

אין כמוך. אינני מקבל את ההערות

מר ר. וייץ :

העוקצניות הללו מידידי במושבים כלפי הקיבוצים, כמו שאינני מקבל הערות עוקצניות הפוכות. מרגע שתכננו ומיצינו את האפשרויות ההתיישבותיות באותו אזור ונקבע כי אותו אזור יהיה גוש קטבוצי, נאמן עלי הגוש הקיבוצי שיתפתח ויחזיק במקום, והוא חלק מהמסכת ההתיישבותית הישראלית, כשלי אין כלפיו ולא כלום, אני רק רוצה לתת לו להתפתח כדרכו וכרוחו. כמו שאני רוצה שאיש גרעין גבעון, שיש לו תפיסה אחרת ורצון אחר - וזה לגיטימי, כי ארצנו היא פלורליסטית, היתה פלורליסטית ותהיה פלורליסטית, כל אחד אחד בדרכו הוא, - חובה עלינו לתת לו ולחבריו את האפשרות להתפתח.

עכשיו אריק, אם הגרעין הוא טוב ויש

לו אספירציות דומות למה שאנו קוראים היום - ישוב קהילתי.

הוא טוב מאוד. כאשר לדעתי, בחירת

השר א. שרון :

השר א. שרון

המועמדים בכלל, לא נעשתה מעולם בלעדית על ידי הסוכנות היהודית או המחלקה להתיישבות.

מר ו. וייץ : היא אף פעם לא הייתה יכולה לעשות זאת בלעדית.

השר א. שרון : בהחלט, היא לא יכלה לעשות ואיננה יכולה לעשות. היא נעשית תמיד על ידי הישוב עצמו, התנועה (ואני מקווה שגוש אמונים יהפוך לתנועה התיישבותית, אין שום סיבה שלא, יש לו את כל הנתונים.) והמחלקה להתיישבות, שזה הגורם השלישי, לאו-דווקא האחרון בחשיבותו. כך שהנושא של קביעת התאמה וכו' איננו דבר בלעדי של אף גוף אחד, אלא הוא דבר משותף לכמה גורמים.

ואני רוצה לבוא ולומר לגבי האנשים האלה - הם בעיני אינם פחות טובים, ואפילו במעט, משום דבר המשתייך לתנועה הקיבוצית. גם אני בא מהתיישבות, נולדתי שם, אני מכיר את ההתיישבות משחר נעוריי. אני מכיר את הדברים הטובים שהיא עשתה, אני מכיר את החולשות שלה, אני מכיר אותה מכל צדדיה. האנשים האלה אינם נופלים במאומה מאנשים אחרים. לא באידיאולוגיה שלהם, לא ברצונם להאחז במקום. להפך, אנחנו רואים היום תופעות שאני חושב שלא ראינו אותם מאז ימי חומה ומגדל. זה המצב. לכן הגישה, לדעתי, הייתה צריכה להיות, מיד, מראש, גישה חיובית. זה כמובן תואם את התפיסה המדינית שלי וזה תואם את התפיסה המדינית של ממשלה ישראל היום, ואני למשל חושב, שאני גרעין אלון-מורה היושבים בקדום, ואנשי עופרה, תרומתם לא פחותה לקביעה וביסוס גבולותיה של ישראל ובטחונה מאשר ישוב קיבוצי או מושבי או מושבתי בעבר (אם נלך אחורה לראשית ההתיישבות) כל שהוא, שהוקם במאת השנים האחרונות. בשום פנים ואופן. להפך, אני חושב שזה מיקד את תשומת-הלב לבעיה

מרכזית, ואני חושב שגם זוהי התפיסה. לכן אני מציע שראשית כל, נתייחס לכולם, לכל האנשים המוכנים להתיישב (ואני לא רוצה להתייחס להערתך לגבי תל-אביב, אבל אני יודע למה אתה מתכוון) ולנטוש את דפוסי החיים העירוניים שיש בהם בטחון מסויים רב יותר, ונוחות, ורמת-חיים מסויים, וכל מה שקיים ביישוב עירוני, ולרדת לחבלי ארץ חדשים, כל אחד בהתאם לאידיאולוגיה שלו.

מר ר. וייץ : אני לא חולק על כך. זה מן הדברים הידועים. אשר לבחירת מתיישבים, גם זה מן המפורסמות. זה אולי כוחו של המוסד המיישב. אני קיבלתי את זה במסורת מקודמי, החל מרופין וכלה באלה שבאו אחריו. אין לי צל של ספק, בלי שותפות פעילה של המתיישבים בתכנון, בהקמת ישובם, שותפות פעילה שלהם ושל באי כוחם, לא היינו מגיעים עד הלום. על זה אין ויכוח. וכשאני דיברתי על תל-אביב, אמרתי כי בתל-אביב יש גם כאלו שנוהגים להשליך אבנים על חלקים מסויימים או על כל המפעל ההתיישבותי. איתם, במחניהם, לא ייחד כבודי. לזה התכוונתי.

עכשיו, לגופו של עניין, אריך, ואני לא הייתי רוצה פה במלל לטשטש דברים. לא אמרתי דבר וחצי דבר על הגרעין הזה. אני לא מכיר אותו. אני מקבל את דבריך שהוא גרעין טוב ושצריך לכוון אותו ולסייע לו למלא את מה שהוא רוצה. אתה אמרת לו שהוא רוצה להקים יישוב כפרי מהסוג הנקרא ישוב קהילתי. יפה. אני קיבלתי את דבריך, אני לא בקי, אתה בינתיים בקיא יותר ממני.

קודם כל, באשר לשאלה - מה זה יישוב קהילתי, איך מפתחים אותו וכו', וכו'. יש עכשיו במחלקה להתיישבות ועדה מקצועית, בראשותו של יהודה דקל, והם עובדים על הקונספציה

מר ר. וייץ

של הדבר, בצורה מסודרת. הם רוצים לבדוק מקומות, לראות איך זה יעשה, מה יעשה, ואני מקווה ^{שכשהדבר} יהיה מובן ומוסבר לנו ונדע איך מטפלים נעשה זאת. אני בוודאי לא בין אלה שלא מקבל דברים חדשים. להפך, לדעתי, בהתישבות, התורה מתחדשת בלי הרף והצורות מתחדשות בלי הרף. יש מקום לצורות ולהרחבה, אין ספק בדבר הזה.

עכשיו לגופה של בעיה - אם הגרעין הזה

רוצה להיות גרעין כפרי ולהתישב בבקעת הירדן, כפי שאתה אמרת. ואתה שואל את המחלקה להתישבות - האם אפשר לשבץ אותו? אני חושב שאפשר. אפשר לשבת איתם ולראות איפה, מה ואיך. אבל אם לגרעין יש מראש דעה קבועה, שהיא באה מסיבות שלו (ואני לא מזלזל בהן) להכתיב מראש איפה הוא יושב סופית, זאת אני לא מקבל.

מר א. בראון : למה אתה מקבל את סנור?

מר ר. וייץ : כי זה מחנה זמני.

מר א. בראון : גם זה מחנה זמני.

מר ר. וייץ : אנחנו דיברנו דברים די ברורים. וכאשר

אריך התבטא לגבי יהודה ושומרון ואני

לא אמרתי מילה, סימן שקיבלתי מה שהוא אמר. לא חשוב מה שאני חושב על זה, אבל קיבלתי זאת.

אריק, אני לא מכיר את הגרעין ולא את

שאיפותיו, ואינני יודע האם ניתן לעבוד איתו יחד במשותף. עם כל

שאר הגרעינים ניתן לעבוד במשותף.

השר א. שרון : אבל למה איתו לא. מדוע הוא חורג מאחרים.

זה בדיוק אותו הדבר, להפך?

מר ר. וייץ :

הוא חורג בכך שהוא יושב בתחום החלטה של מעלה האדומים. מעלה האדומים זה ישוב עירוני. הוא רוצה להתיישב במעלה האדומים, בבקשה. עכשיו אני שומע שהוא לא יושב במעלה האדומים, שמיקומו הזמני בתחום העירוני הוא זמני על-מנת לצאת מהתחום העירוני למרחב הכפרי. על-כך אני מציע הצעה ברורה - אני אתראה איתם, אעמוד על טיבם, אציע להם הצעה, בתחום שאתה הצעת. זה מקובל עלי.

השר א. שרון :

אבל הם יושבים שם זמנית כמו הגרעין שיושב בסנור או בכל מקום אחר. אין שום סיבה שלא תקבלו את הטיפול בהם. הם צריכים בית-ספר, הם צריכים שרותי קניות, הם צריכים מרכז, הם צריכים הדרכה. הם צריכים את כל הדברים האלה. הם לא יושבים בתוך מעלה האדומים, הם יושבים 5 קילומטר ממעלה האדומים. אין סיבה להתנגד לזה רענן.

מר ר. וייץ :

אריק, את שאר הנקודות אני בדקתי, עם אנשי, עם כל הקשיים, ואני מקבל אותם. גרעין זה לא בדקתי, לי נאמר כי הוא חלק ממעלה-האדומים. אני מקבל עכשיו שלא. אני רוצה לבדוק את העניין - מי הם, מה הם, איפה הם רוצים לשבת, מה הן השאיפות שלהן?

מר מ. ריבלין :

אני חושב שזה א ויכוח שהוא קצת מחודד על לא דבר. זה ויכוח בין אחד שיושב במושב אורה ואחד שיושב במושב אורות. כאן יש דבר כזה - בא ראש המחלקה להתיישבו ואומר: רבותי, בשבילי הדבר הזה חדש. את יתר הדברים היתה לי אפשרות לבדוק. תנו לי לבדוק את זה!". לא הייתי מציע שבמקרה זה יגידו לו: "רגע, אבל אנשים מחכים חודש.". הוא לא היה בארץ, היה שינוי, הם זזו ממעלה-האדומים יותר בכיוון יריחו וניתקו מהעיר. אפשר להגיד לרענן: "אנו מבקשים ממך שתבדוק זאת מהר.".

כל מה שאני עושה , אני עושה מהר ,
זה מן המפורסמות.

מר ר. וייץ :

רבותי , אני רוצה לסכם את הנושא . אני
מבקש מהמחלקה להתיישבות לבצע בדיקה .
אני מבקש לעשות זאת במהירות , כי יש שם ילדים קטנים .

השר א. שרון :

נעשה זאת במיטב המהירות המסורתית שלנו .

מר ר. וייץ :

אני מבקש שהועדה תסמיך אותי לסכם את
הנושא הזה עם רענן , מייד אחרי הבדיקה .
אני ממש פונה ומבקש כי חעשו זאת מספר ימים .

השר א. שרון :

אריק , אמרת זאת 3 פעמים . אני לא זקוק
לעידוד . שמעתי אותך ולא אמרתי "לא" .

מר ר. וייץ :

אעשה כמיטב יכולתי .

דברי נאמרים בעיקר על-מנת שאני אזכה
בתמיכת הועדה לסכם זאת איתך .

השר א. שרון :

מ ח ל י ט י ם :

א . בהמשך להחלטה מס. 59 (הח/5) של הממשלה מיום ד' בחשון תשל"ח
(16.10.77) , ולאחר שהתברר כי גרעין מעלה-יריחו לא יהיה
ישוב עירוני - להעמיד לרשותו שטח קרקע בבקעת הירדן לשם התיישבות
חקלאית; .

ב . (1) בהתאם לעיל , להטיל את הטיפול בגרעין על חטיבה להתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית;

(2) סעיף ב' של החלטת הממשלה הנ"ל יבוטל בבוא העת;
והחלק המתייחס לגרעין ירשחו אשר בסעיף ג (1) בהחלטה
הנ"ל יבוטל עם העברת הטיפול בגרעין לידיה של חטיבת אגרא
ההתיישבות כאמור .

ג. ראש חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית יבוא בדברים עם גרעין מעלה-יריחו לשם בדיקת דרכי הביצוע של ההחלטות הנ"ל.

ד. מיקומו הקבוע, ייעודו והתכנון הכולל הנוגע לגרעין - יסוכמו על דעת יו"ר הועדה להתיישבות וראש חטיבת ההתיישבות, על דעת הועדה. הח/13. עניני התיישבות - תיאום בין הגורמים המטפלים.
השר א. שרון : לי יש בעיה קטנה ואני רוצה פשוט לסיים

אותה. תקוע זה ישוב שהוקם בזמנו עפ"י

החלטות ישנות. הוא בסטטוס של האחזות נח"ל. אין לנו היום שום מניעה להוריד את הסטטוס הפורמאלי שלו של האחזות נח"ל, ואולי נוריד זאת יותר מאוחר. (ואני אומר כאן דבר שלא הייתי רוצה שיצא מהחדר הזה.) יושב גרעין בתקוע. אתם מכירים אותו. הייתי רוצה שתכנסו לטפל בו. זה גרעין שישב שם, המקום מיועד לישוב.

מר ש. רביד : אנחנו מכירים את הגרעין ואנחנו גם

מטפלים בו, אבל מטפלים לו מבחינת

טיפול אנושי, אבל לא טיפול כספי מבחינת השקעות וכו', מפני שקשורים פה שני נושאים. ראשית, אותו ויכוח הקיים בוועדה להתיישבות - היא עוד לא קיבלה סיכום סופי מה גורלו של תקוע - האם זה ישוב כפרי או ישוב עירוני?

שנית - כל עוד הישוב בסטטוס של האחזות

נח"ל איננו יכולים מבחינה תקציבית להשקיע באנשים האזרחיים. כל מה שיש לנו שם זה רק הסכם עם משרד הבטחון על אחזקת החיילים.

השר א. שרון : ראשית, המקום כלול בתקציב שאושר עכשיו.

אני מציע, אורי, שתכנס לתאום בין

הצבא והגורמים האזרחיים. כי אני מבין, עוזי, שיש נכונות להוציא את גרעין הנח"ל משם.

מר ש. רביד : אז אפשר להחליט לא לפרסום כי בתקוע

מתיישב גרעין אזרחי.

השר א. שרון :

אני מבקש כי נעשת זאת כדבר שהוא באמת
לא לפרסום. כי איננו רוצים להודיע
על זה. תקוע זה מקום שקיים הרבה מאוד זמן.

מר ש. אבני :

אינני יודע מדוע אנו מסתבכים ללא כל
צורך. תקוע נקבע בשעתו כמאחז כי לא
היה ידע מספיק להתיישבות אזרחית. בוועדה הקודמת היה כלל כי
האחזות קובעים אם יש סיכויים מוקדמים להתפתחות ישוב אזרחי. כך
קבעו והלכו לאורך כל הדרך. בתאריך מסויים, מחלקת ההתיישבות
הביאה בפני ועדה זו הצעה להפוך את המאחז להאחזות, וכך זה נעשה.
בכדי לאזרח, עד כה (ואני מקווה שאין שינוי לגבי העתיד) לא
הזדקקו להחלטות פוליטיות של הועדה הזו.

מר ש. רביד :

אני לא מדבר על החלטה פוליטית. אני
זקוק לשני דברים : ראשית - לגמור את

הויכוח....

מר ש. אבני :

שמעון, לא גמרת. אני חושב שאין כאן
ויכוח. אפשר ליצור אותו באופן מלאכותי.
כלומר, המקום נקבע כהאחזות, עם המלצת מחלקת ההתיישבות לאפשרויות
של ישוב כפרי. בינתיים, וזה לגיטימי, היתה גם מחשבה על ישוב
עירוני. ואני יכול לומר שגם יו"ר הועדה קבע את עמדתו שלא יהיה
שם ישוב עירוני.

השר א. שרון :

אמנם הדבר עוד נחוץ לבדיקה של המחלקה
להתיישבות, אבל כרגע לא נראה לי כי במקום
הזה יתפתח ישוב עירוני. זו הערכתי.

מר ש. אבני :

אז הדבר הפשוט שיש לעשות, בנוסף לבקשת
התקציב, המחלקה להתיישבות, בדרך הרגילה,

מר ש. אבני

צריכה לסכם עם אגף הנוער והנח"ל ואיתנו לסכם על תהליך האיזרוח, בלי שום תופים ומחולות.

מר ש. רביד : אני לא ביקשתי גרעין, אבל אני צריך לדעת כי יש לשם הקציב.

השר א. שרון : רבותי, אני רוצה לומר לכם את התרשמותי. אנחנו סיירנו במקום עם המחלקה להתיישבות. שמענו את הנתונים. הערכת היא שבמקום הזה תהיה התפתחות של ישוב כפרי. איזה ישוב כפרי, מאיזה סוג הוא יהיה - רענון, בבקשה, תקבעו איזה סוג ישוב כפרי הוא יהיה.

מר ו. וייץ : אני מתכוון בכלל, להביא את כל הנושא הזה, באמצעות בעלי המקצוע, לרשות לתכנון, כדי לגבש מחשבות תכנוניות ארוכות טווח. אני מציע לא לערב את הפעולות העכשיות עם זה. אם זה כמו שכאן כבר נאמר, בבקשה.

השר א. שרון : מה שאני מבקש, פשוט, לקבל החלטה כי המחלקה להתיישבות מטפלת בגרעין תקוע, ותבדוק את סוג הישוב, מיקום הקבע שלו, עתידו, כמקובל. אני מבקש לקבל החלטה זו. חודה.

מר ע. גדור : בענין הנח"ל, יש סיכום עם צה"ל על פינויו. אם אין הסתייגויות מכך אצא כאן יסוכם כי ב-1 לדצמבר הנח"ל יצא. היות ויש לחץ גדול מאוד של מגורים במחנה, יום, יום, בהדרגה, הנח"ל מוציא אנשים משם כדי לפנות מקום לאזרחים שגרים בתנאים בלתי נסבלים.

מר ר. וייץ : צריך לתאם זאת עם האחריים?

מר ע. גודר : זו לא בעיה.

מ ח ל י ט י ם :

א. בהמשך להחלטות מס. הת/4 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום י"ד בחשוון תשל"ו (18.11.75); מס. 843 (הת/12) של הממשלה מיום י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) ומס. 362 (הת/6) של הממשלה מיום י"א בשבט תשל"ז (30.1.77), ומתוך הערכה כי בתקוע יתפתח ישוב כפרי - לישוב במקום גרעין אזרחי ולהטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית לטפל בו; כולל בדיקה בדבר סוג הישוב ומיקום הקבע שלו;

ב. הועדה להתיישבות רושמת לפנייה את הודעתו של נציג משרד הבטחון צ בדבר הסיכום עם צה"ל בעניין פינוי הנח"ל בתקוע החל ביום כ"א בכסלו תשל"ח (1.12.77);

ג. להטיל על עוזר שר החקלאות ותאום פעולות ההתיישבות בשטחים, לתאם בין הצבא והגורמים האזרחיים את תהליך האיזרוח של תקוע.

הת/14. עניני התיישבות - אחריות טיפול

מר א. בראון : מה לגבי יתר הגרעינים, כמו גרעין

שילה שיושב כבר במקומו, צריך שיטפלו

בו.

השר א. שרון : אם אתה מעלה זאת, אני אציג את הנושא

הזה. יש לנו הרי עוד מספר גרעינים

שנמצאים בשטח.

כאן אני רוצה לציין איזה תקציב אושר?

אושר התקציב הבא : 27.5 מליון לירות - זה לגבי ישובים קודמים

שאישרנו, כולל עופרה, אלון-מורה, יתיר, זהריה, ובית-חורון גד'.

36 מליון לירות ל-6 הישובים. 24 מליון לירות ליתר. יחד

זה יוצא 87.5 מליון לירות.

מר ש. רביד : לי יש אישור מאגף התקציבים על הכל

פרט ל-24 מליון לירות.

לך יש אישור על 57.5 מליון במזומן
ו-30 מליון בהתחייבויות.

השר א. שרון :

לא, לי יש אישור על ה-27 מליון ועל
ה-36 מליון, חצי במזומן וחצי בהתחייבויות.

מר ש. רביד :

אז רבותי מיד יהיה תיקון בנושא הזה,
כי יש סיכום אחר. אני רוצה למסור לכם

השר א. שרון :

שחזעו - לגבי הישובים האחרים הקביעה היתה כזו : לשני ישובים
שהם בעצם כבר נמצאים במקומם - מעלה יריחו ותקוע - לכל אחד מהם
אושרו 6 מליון לירות, חצי במזומן, חצי בהתחייבויות. זה בנוסף.
לגבי הארבעה האחרים: שילה, גרעין תרצה, קרני-שומרון וחארס -
ל-4 ישובים נוספים, אישרנו לכל אחד מהם 3 מליון, מתוך הנחה
שעד 1 לאפריל הם לא יוציאו יותר, חצי במזומן וחצי בהתחייבויות.

היכן יושב גרעין תרצה.

מר ש. רביד :

בבית.

מר עוזי גדור :

כרגע אנו בודקים את המקום. מאוד יכול
להיות כי לא נשב בכלל בתרצה ונעביר

השר א. שרון :

אותם למחנה בזק.

הם ברגע זה לא בשטח. כי לא ידעתי על כך?

מר ש. רביד :

הם ברגע זה לא בשטח. אתה מבחינתך לא
צריך לטפל בהם כרגע.

השר א. שרון :

בשטח יש שלושה גרעינים.

מר א. בראון :

אבל גרעין חארס יושב בפארים.

מר ש. רביד :

השר א. שרון :

רענן, האם הדבר מובן לך? המדובר פה

פשוט בגרעינים שנשארו בשטח. מתוכם,

ברור לי למשל, שהגרעין הרוסי ההולך לחארס, שייך לכל המכלול של

חארס, ולדעתי הוא שייך מבחינת טיפול למשרד הבינוי. כל נושא

חארס ופארים שייך למשרד הבינוי ואני מציע שכך זה יקבע.

יריחו

נושא מעלה - - אמרנו כי יבדק

על-ידי רענן.

על תקוע - סיכמנו עכשיו.

ברור לי לגמרי שגרעין חרצה יטופל על ידי המחלקה להתיישבות. אינני

רואה ספק בכך. קרני-שומרון - יטופל על ידי המחלקה להתיישבות.

זה ישוב כפרי-קהילתי סגור. בשילה - גם כן יהיה ישוב מהסוג הזה.

עכשיו, האנשים האלה נמצאים בשטח. תקציב ניתן - ותקבל מיד מכתב

נוסף בקשר ל-24 מליון הלירות האלה - שאני מאוד מתפלא שהוא עדיין

לא הגיע, כי יש סיכום מפורש בכתב, חתום על ידי שר האוצר ועל ידי.

אני חושב שצריך להקים מגע עם הישובים האלה, להתחיל לטפל בהם,

לראות אותם. אני מציע כי נקבל זאת עכשיו כהחלטה.

מר ש. אבני :

כדי שלא יהיה תהליך ממושך בירוקרטי -

במובן החיובי של המילה, אני מציע לדאוג

שהתקציב לגבעון ולחארס יועבר ישירות אלינו, מיידית. זה 6 מליון

פלוס 4.5 מליון לירות.

ש רביד

מר א. שרון :

כפי שאמרתי, שלמה, ה-6 מליון לגבעון

כבר הועברו אלינו ואני צריך לבטל את

זה. כלומר, להודיע לאגף התקציבים שלא יעביר זאת אלינו, אלא אליך.

השר א. שרון :

רבותי, אנו סיכמנו זאת וזה מקובל.

מר ר. וייץ :

סליחה, אריק, לי יש שאלה פורמאלית.
ואם חשיב לי בחיוב, אתה אצלי בא כח
הממשלה המהיימן. אני יודע שהממשלה אישרה את הטיפול ב-6 הישובים
הראשונים, אך טרם אישרה את הטיפול באחרים. ואני מבקש להיות
בענין זה מאוד פורמאליסט, כי אנו דורכים על קרח דק מאוד -
האם הממשלה, בדרכה היא, אישרה את הטיפול באחרים?

השר א. שרון :

בגרעינים, מבלי לקבוע את המקומות.
בהחלט. שדברי יהיו מקובלים עליך. זאת
מבלי לקבוע כרגע את עיתוי עלייתם או איזה שהוא דבר אחר.

מר ש. רביד :

אני רוצה להודיע משהו וזה חשוב מאוד
בעיקר לגבי הגרעינים - אני הודעתי
לאנשים שלנו שעובדים בשטח, כי היות וכל הנושא הזה של ישובים
קהילתיים עדיין לא ברור, בשלב זה הם חופשיים ורשאים לעשות
את כל ההשקעות הפיזיות מבלי לבדוק בציציות של מי זה. ברגע שמדובר
על השתתפויות כספיות שהן בנכסים ניידים, כלומר, אם זה טנדר, או
אם זה השתתפות במזכירות, זה יעשה אך ורק אחרי שתהיה אגודה במקום.

מר ו. וייץ :

בהחלט, הפקרות לא תהיה.

השר א. שרון :

אני מציע לא לעלות על דל שפחנו את
המילה "הפקרות", לא רק שהיא לא תהיה,
אלא הכל יעשה בהתאם לנוהלי מינהל תקין. אני במיוחד ביקשתי
מאורי בראון להתפנות ממשקו, כאיש התייבות שבקי ורגיל באגודות
התיישבותיות, שינחה, יתדרך ויסביר להם את הענין הזה. הנקודה
הזו ברורה לחלוטין.

השר א. שרון :

אני רוצה לעבור לנושא אחר כרגע והוא נושא רמת-הגולן. בישיבה הקודמת דיברנו על כך שאנו מציגים לתכנון ישוב באזור רמתא בחרמון. ואני חושב שיש נטייה לקיבוץ הארצי להתישב שם ולהוסיף ישוב נוסף בפינה ההיא, שאני מייחס חשיבות לתפיסתה. כמו כן דיברנו על תכנון של ישוב נוסף בין עין-זיוון לתל-פארס - שאני מניח שנכנסתם לתכנון בנושא זה. ואני רציתי לעלות אז מקום שלגביו עוד לא סיכמנו ושאני מייחס לו חשיבות רבה מאוד לגבי התפתחויות בעתיד. לדעתי במקום הזה צריך להמצא ישוב קיבוצי. דיברתי עם אנשי הקיבוץ המאוחד וגם מקום זה מוצא חן בעיניהם וגם אזור עין-זיוון מוצא חן ביניהם. לדעתי, יש לנו היום שתי פרצות ברמת-הגולן. הפרצה האחת היא באזור ברכת-רם. אני רואה פרצה זאת כקשה, גם משום שיש שם אוכלוסיה ותמיד יכולה לבוא איזו תביעה בנושא האוכלוסיה הזו. לכן חשוב לטעת רגל יהודית במקום הזה. מה עוד שזה נוגע לחרמון שמבחינתנו הוא חיוני בצורה בלתי רגילה, הן במה שנוגע למקורות המים של ישראל והן במה שנוגע לתצפית ושליטה על החלק הצפוני של ישראל.

אני הייתי רוצה שנקבל כאן החלטה לתכנון של ישוב, שברור לי שהוא יהיה בתחום הישובים הכפריים המובהקים, אבל בגלל מגבלות קרקע אולי יהיה לו גוון אחר, אולי של יותר העשייה. אני רוצה שנקבע ישוב לתכנון באזור ברכת-רם, כאשר המלצתי, כרגע, בשלב ראשון, שהוא יהיה מזרחית לברכת-רם.

מר מ. שמיר :

אנו בזמנו רצינו מאוד לאתר מקום ישוב
 שם. והסיבה שלא הוקם שם ישוב היתה
 משום שכל האזור הזה נשלט על - ידי תותחים סוריים. הפשרה
 שנמצאה באותה מגמה היתה מיקום בהר אודם. זוהי הבעיה. לא
 היתה שאלה של מיקום ואפילו לא של אמצעים - כי מים זורמים שם
 בשפע, אלא היתה בעיה שכל האזור הזה נמצא בשליטה מלאה של התותחים
 הסוריים.

השר א. שרון :

דבר זה אמור לגבי כל הנושא של רמת-
 הגולן.

מר מ. שמיר

לא בצורה כל כך ישירה.

השר א. שרון :

אנחנו הרי לא קובעים. אני מציע פשוט
 לקבל החלטה על תכנון ובדיקה.

מר ו. וייץ :

שמעון, צריך לתת הוראה לבחון את העניין.
 יש לתת הוראה לחבל הגליל ולרשות, כדת
 וכדין.

מ ח ל י ט י ם :

בהמשך להחלטה מס. 82 (שהת/7) של הממשלה
 מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77),
 לתכנן הקמתו של יישוב שלישי בצפון רמת-הגולן, מזרחית לברכת-רם.
 החסיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית תבצע החלטה זאת.

השר א. שרון :

אורי, האם עניין הקרוונים הסתדר.

מר א. בראון :

מה שעד היום הסתדר זה עניין הקרוונים

האנגליים שהיו במחנה בית-ליד בלבד.
באשר לאמריקאים, דולצין הבטיח לקנות אותם או למכור אותם, אינני
מבין את העיסקה עד היום, בכל אופן הוא לא בארץ.

השר א. שרון :

היתה פנייה של ראש הממשלה על אפשרות

וכישתם. היתה שיחה בין מר דולצין

לביני בנושא הזה ואני לא מניח שמר דולצין נסע מבלי שהוא גמר
את הדברים.

מר ש. רביד :

אני אמסור מה שדולצין השאיר לי כהוראות

בנושא זה. בסוף השבוע שעבר דולצין

חשב שהוא יוכל לקנות את הקרוונים האמריקאים ואז למכור אותם
למישהו ולא מעניין מה יהיה איתם. ביום שישי (וזה לא לפרסום)
היתה הזהרה מפורשת של השגריר האמריקאי בקשר לקרוונים האלה
וביום ראשון הוא הודיע לי שהוא מבטל את ההוראה שלו כי אפשר
להעביר אותם מעבר לקו הירוק. מה שאנו עושים עכשיו - אנו נחליף
אותם באנגליים שנמצאים בתוך הקו הירוק. זה יותר גרוע, כי
הקרוואנים האמריקאים הם קרוונים טובים, אבל אין לנו ברירה, הגם
שזה יעלה לנו קצת כסף, אנחנו נוציא ממחנה אשלים קרוונים אנגליים,
נכניס במקומם את האמריקאים וניקה את האנגליים לישובים האלה.

מר א. בראון :

אולי אפשר פשוט להחליף אותם במחנות

הקיימים. אפשר להחליף את הקרוונים

במחנות הקליטה, אז גם העולים יהנו מזה, כי הם במצב הרבה יותר

טוב.

אני מוכן לבדוק גם את זה. היות והדבר
הועבר אלינו, אז חיפשתי אצלנו מקום

מר ש. רביד :

ומצאתי.

זה רעיון טוב. לי היתה שיחה עם

מר ר. וייץ :

הממונים על הענין הזה בניו-יורק

ובווינגטון. ניסיתי לומר להם כי אולי נצבע זאת. אם אמרו
שזה חומר נפץ כזה שלא כדאי בשביל דבר כזה להסתכן אפילו במשהו.
זו הסיבה שדולצין חזר בו, ובצדק לדעתי, כי זה יכול היה להצית
תבערה נוראה.

אני רוצה לומר משהו בנושא הזה - האנשים

השר א. שרון :

נמצאים בתנאי מגורים קשים. מדובר כאן

באנשים יוצאים מן הכלל, אבל הם מטופלים בהרבה ילדים, וילדים
קטנים, ואנחנו מוכרחים לנסות לעשות זאת במהירות האפשרית..

לא היה קרוון אנגלי שהתפנה שלא הועבר

מר ש. רביד :

באותו היום.

הבעיה שלי היא לא האם באותו היום הוא

השר א. שרון :

הועבר, אלא כמה זמן הוא עבר עד שהוא

התפנה.

זה לא אנחנו, אלא משרד הקליטה צריך

מר ש. רביד :

לפנות את העולים. הבעיה היא לפנות

אותם. יש 10 קרוונים אמריקאים פנויים. כ-6 הולכים ליתיר ממילא.

10 תפוסים עדיים. את ה-10 האלה אני מייד אבדוק אפשרות להעביר.

דרך אגב, צריך לקבל שני קרונות על כל אחד, זה פי שניים בגודל.

מר א. בראון :

אתה לא יכול לשכך שתי משפחות בקרוון אחד.

מר ש. רביד :

יש משפחות שמקבלות שני קרונים.

מר א. בראון :

הח/16. עניני תנועה - אחריות טיפול

בדיון הבא שיהיה, אני הייתי רוצה לדבר

השר א. שרון :

על כמה דברים. ראשית, אני הייתי מבקש שאנחנו נציג איזו שהיא מחשבה ראשונה שלנו על פיתוח מערכת צירי תנועה שאנחנו רואים ביהודה ושומרון - כי צריך לאשר לכך גם את הנושא התקציבי וכו'. זה חלק ממערכת דרכים ארצית, אבל הייתי רוצה להציג את החלק הזה. מי מציג זאת? האם הוועדה המכינה עבדה על זה?

עדיין לא עבדנו על זה בוועדה המכינה,

מר גדעון ויתקון :

אם כי תאמנו צירים וחשתיות בין האגף

לתכנון ולבין הרשות לתכנון. ניתן לעשות זאת, אבל צריך לקבוע

את הגורם שמציג.

אני מציע שהוועדה המכינה תציג זאת.

השר א. שרון :

אנחנו נציג זאת, אין שום בעיה. אני

מבקש שהוועדה המכינה תתכנס באחד הימים הקרובים. אנו הרי דיברנו

על זה בינינו הרבה פעמים. שמענו את מערכת הבטחון הרבה פעמים.
אני מציע שהדבר הזה יוצג ונוכל לקבל החלטה כדי שנוכל להציג
את הנושא ולהזיז אותו.

מר ש. אבני :

אני בספק אם תוך שבועיים אפשר להציג
דבר שצריך להיות מתואם עם מספר גורמים

שאי אפשר בלעדיהם.

השר א. שרון :

מאחר וגם אתה היית שותף לכל השיחות
האלה, אז בסה"כ הכל תואם.

מר ש. אבני :

קודם כל, אינני יודע באיזו מידה
המערכת כולה תואמה עם מע"ץ והאם
יספיקו לעשות זאת תוך השבועיים האלה.

מר גדעון _____ :

מע"ץ מתואמת בכל הדברים.

מר ש. אבני :

אני אומר זאת בתוקף אי הידיעה. אם
זה לא תואם, אני הייתי מציע שתהיה
הנחייה לתאם. בכל מקרה, אם אין תאום נדמה לי כי זה לא בשל
להחלטה. עם זאת, גם יש דבר חשוב שבשל להחלטה זה כביש מעלה-
חורון, שהוא מתואם על-ידי ועדת קוברסקי וכל הגורמים, לרבות
עיריית ירושלים, משרד הפנים, מע"ץ, משרד הבטחון. הם הפיעו
להסכמה מלאה על התוואי וככל שנקדים בהחלטה, כן יקודם הנושא.
הייתי מאוד ממליץ, שגם אם יתר הדברים לא יהיו בשלים, על זה
תהיה החלטה אופרטיבית.

מר גדעון ויחקון 4

אני רוצה פשוט להבהיר - יש תפיסה

מקצועית ויש תפיסה מדינית. אני מבין

שהדיון שיתקיים בעוד שבועיים יהיה דיון שהוא תרגום התפיסה המקצועית לתפיסה המדינית. במידה והתפיסה המקצועית תעלה בקנה אחד עם התפיסה המדינית אז יש מקום לסגור את כל התאומים עם מע"ץ וכל אחד מהגורמים האחרים, שבסופו של דבר, לא הם קובעים מדיניות. מע"ץ קובעת מדיניות של סלילת כבישים אבל לא של תפיסה מדינית של התיישבות באזור. לכן אני רואה את הטיוטא שבעצם מוכנה אצלנו בסיס לדיון, ובמידה וההשקפה העקרונית מתקבלת אז נרד לתאומים. אני מניח שזו עבודה הרבה יותר גדולה והרבה יותר ארוכה, אבל היא בסיס לתכנון.

אני חושב שזה נכון לקבל מה שגדעון אמר.

השר א. שרון :

אם עולה נושא הכבישים, אני מציע להעלות

בהזדמנות חגיגית זאת את נושא כביש ימית-

אילת, שלגביו יש תכנון.

מר עוזי גדור :

זה בהחלט מקובל, גם זה יוצג באותו יום.

זה נשכח ממני, אבל הדבר הזה יוצג.

השר א. שרון :

אני חושב שזו הייתה ישיבה טובה.

מ ח ל י ט י מ :

(א) בהתאם להחלטה מס. 88 (שהת/13) של הממשלה מיום י"א בחשוון תשל"ח

(23.10.77), להטיל על המטה המתאם שלידי יו"ר הוועדה להתיישבות,

להביא בפני הוועדה להתיישבות הצעת תכנית לפיתוח מערכת צירי

תנועה ביהודה ושומרון.

(ב) כמו-כן יביא המטה המתאם הנ"ל בפני הוועדה להתיישבות הצעת

תכנית לסלילת כביש ימית - אילת.

ג. ההצעות הנ"ל תכלולנה את ההיבטים התקציביים של המערכות האמורות.

הח/17. קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתיישבות.

מר ר. וייץ: יש לי שתי משאלות: משאלה אחת שבישיבה

הבאה נעלה תכנית של החשת התיישבות

בפיתחת רפיח. אני מדבר על ישובים שהוחלט עליהם כבר, בעיקר לקליטת עליה וכו'. היות ואני לא צריך להדגיש את המצב, והיות ושם אנחנו לא עושים מחנות זמניים, אלא ישר מתכננים תכנון קבע, והיות וזה קשור בהחשת קצב היצוא החקלאי - היתה לי שיחה עם שר האוצר ואני מקווה שנמצא לזה גם תקציבים מיוחדים ממקורות מיוחדים. אני הצלחתי לעניין לדבר הזה את אנשי הסוכנות היהודית, לאותו החלק שהוא על הקו הירוק, או בערך בסביבה ההיא. גם לשם אולי אפשר יהיה לגייס כספים מיוחדים, לא תחת הכותרת "התיישבות" אלא תחת הכותרת "הגדלת היצוא". אני הייתי רוצה בשבוע הבא להביא הצעה, והייתי רוצה שהוועדה תדע על כך. לא הייתי רוצה שזה יעשה בלי ידיעת הוועדה, עפ"י שפורמאלית כל הישובים אושרו. אבל התפיסה הגושית, האזורית, לדעתי צריכה לעבור דיון.

שנית, בהעדרי חלה איזו אידהבנה לגבי

עיר הוורדים ומעלות החדשה. עדיין אני סבור כי אפשר לאחד את שני המושכים פה בעול למטרה אחת, מטרה חשובה. לא הספקתי לדבר על כך עם סטף, הוא היה עסוק בעניינים אחרים. אולי עכשיו הוא יתפנה ואני אוכל לדבר איתו. אני מוכן להכריז בריש-גליי ולתת לו את כל זכות הראשונים, אבל היות והעניין הופך להיות עכשיו רציני ביותר בהקשר לויכוחים בדבר שיטות קליטה, אני מציע לדחות את הויכוחים הכלליים ולקחת פרוייקט קונקרטי ולנסות אותו לפני שמתווכחים על כל המערכת. הדבר נעשה די. ואני מבקש שמה שאעשה עכשיו בברורים באמצעות הרשות לתכנון, יהיה על דעת הוועדה. כי זה לא בתחומי כראש המחלקה להתיישבות. אני עושה זאת כאיש מקצוע ולא כראש המחלקה.

זה תחום שאיננו נחון לפעולה של המחלקה להתיישבות.

השר א. שרון : זה כמובן מצער אותי כאשר מתנהלת ישיבה בהעדרך, אבל אין ברירה, כל אחד עוסק בתפקידיו הנוספים. בכל מקרה, הדבר הזה התקדם. קיימנו כאן דיון וקיבלנו החלטות. המצב הוא שאני אעצמי, כסיוור ראשון, אצא לשטח עם האיש שלכם בצפון, ביום שני, פשוט כדי להתרשם. אני חושב שאנו הולכים על דרך שהם יתחילו בנפרד ויתמזגו בעתיד. לפי דעתי זו דרך שאפשר ללכת עליה. אנחנו נמצאים היום במצב שממש אנחנו נכנסים לעבודה. אני הייתי שמח לכל שיחה שלך עם סטף, אבל לא הייתי רוצה לעכב תהליך שמתקדם, כך שהייתי מבקש שתעשה זאת בהקדם.

מר ר. וייץ : באיזה יום אתה יוצא? ועם מי?

השר א. שרון : אני אהיה שם ביום שני ב-1230. אני ביקשתי שמנהל החבל שלכם יתלווה אלי.

מר ש. אבני : אתה תהיה גם במעלות, באתר הזה.

השר א. שרון : אני אהיה באתר של עיר הורדים.

מר ש. אבני : אז צריך שיהיה גם איש שלנו.

מר א. שרון : אני אשמח מאוד אם תצטרף אלי.
על מנת שתדעו מה אני עושה באותו היום,
באותו היום אני נמצא שם בבירעם ובאיקרית בנושא הוועדה שאני

השר א. שרון

שאני מטפל בה. בדרכי חזרה אני אגיע לצומת חוסן. אני רוצה להסתכל על הדפנים שלה ולבוא לראות את האתר הזה. לא התקבל שם כל החלטה. אני עושה זאת יותר למען התרשמות שלי בנושא הזה. יכול להיות שאגיע עוד לשגב, אם אצליח לעשות זאת עד לפנות ערב, ולא, אקדיש לכך ביקור מיוחד.

מר ר. וייץ : אני גם אדבר עם מנהל החבל ואבקש מצבי וינינגר אשר מטפל בקליטה ומכיר את צד הקליטה, להצטרף גם כן.

השר א. שרון : אני אשמח מאוד אם כולם יהיו. הפגישה היא ב-1230 בכניסה למעלות.

בענין פתחת רפיח - לא דיברתי על הנושא הזה היום, כי התעסקנו בהרבה מאוד נושאים והענין הזה היה כבד בפני עצמו. גם מסיבות של הגברת היצוא וגם מסיבות של גרעינים מחו"ל שרוצים לעלות - ואני רוצה לומר לכם כי היחה לי אתמולא שיחה עם הנספח החקלאי שלנו בווינגטון, ורציתי באשר לכך לפנות לסוכנות היהודית - יש היום רצון רב לבוא ולהתיישב. התיישבות מושבית במקומות מוגדרים בארץ. הוא אפילו בא בהצעה שאולי נחזור למה שהיה מקובל פעם, לחוות חלוצי. להערכתי כדאי לגרעין כזה לשלוח אפילו איש מכאן, איש תנועת המושבים, שיכין, יכשיר, יסביר, ילמד.

מר ש. רביד : אנחנו פותחים דסק מושבים בארה"ב.

השר א. שרון :

יש היום כנראה נטייה לכך.

כשמדברים על פתחת רפיח, בנוסף לנושא

הייצוא, אני רוצה להצביע על גורם נוסף : אנחנו כאן מדברים בינינו, זה מקום סגור ולפי דעתי אפשר לדבר. אנו הרי הולכים לכל מיני התפתחויות מדיניות. אנחנו יכולים למצוא את עצמנו במו"מ כזה או אחר. לכן לדעתי צריך להמצא בתהליך של התחלת עבודות במקסימום של מקומות. אני יודע שיהיו טענות שאולי זה נעשה בחפזון ואולי זה לא לפי כל התכניות. אני רוצה לומר לכם כי היום, חשוב, בכל מקום שמחוכנן, להתחיל לעשות הכשרת קרקע, אפילו אם זה מעכב תהליך אחר. ואם צריך, לנטוע שם שוברי רוח. ואם צריך, להקים שם מגדל מטראולוגי. לא חשוב מה. צריך לפעול במקסימום של מקומות. לפי דעתי, אנחנו נמצאים פה ממש בקצה גבול הזמן בנושא הזה של אזור פתחת רפיח. לדעתי יש להתרכז עכשיו ממש מעבר לקו הירוק וליצור מקסימום של עובדות בשטח. זו נקודה אחת.

הת/18. עניני התיישבות

נקודה שניה, שאני מביא אותה גם כן

כנושא לתכנון: אנחנו הרי יודעים כי באזור קסיימה, אזור קדש-ברנע, נשב. יהיו שם מתקנים צבאיים. יש לנו היום גרעין שיושב שם ואנו מקווים כי אולי אפשר יהיה לפתח את המקום ולמצוא שם מים. צריך לאתר שם גידולים חקלאיים אפשריים. אין לשטח הזה יתרון מבחינה חקלאית מיוחדת, אבל אולי יש שם מים. ואנחנו לא מקושרים בין שני המקומות האלה. אני מאוד הייתי רוצה שתצאו לשטח לראות מה אפשר לעשות. הגם שיכול להיות שהדבר הזה יהיה בסופו של דבר בגדר מצפה או שנגיע למסקנה כי לא נשב שם. גם בחלוצה לא יושבים היום, והיה מצפה בחלוצה עוד ב-1946. עכשיו, איפה זה יהיה, אם זה יהיה בוואדי חרדין, אם זה יהיה באזור כתף, אנחנו מוכרחים באיזו שהיא צורה להיות ערוכים

להיות ערוכים לנושא הזה. (ואני מבקש שהעניין הזה ישאר בינינו, כי אם הוא יתפרסם, הוא יגרום לנו אח"כ המון נזק. נזק לגבי מקום שיש לגביו קונצנזוס לאומי. אז בוודאי צריך להזהר.) בכל מה שנוגע לאזורי הפתחה, צריך להכנס וליישר שטח במקסימום של מקומות.

יש עוד תופעה אחת. הרי יש לנו

שדה-תעופה בשדה איתם. לא נראה לי כי שדה-התעופה יהיה החלוץ של מדינת-ישראל. גם על האזור ההוא צריך לחשוב. כלומר, על האזור שמחובית דרומה. אני מדבר היום על הקו של חרובית - אום-כתף. יש למצוא דרך לעשות שם הכשרה, אני רוצה להיות שם עם מקסימום נקודות בהם יש התחלה של התיישבות, באזורים של חרובית והפתחה. כאשר אם זה באזור אום-כתף ויותר דרומה, יכול להיות שנעשה שם קודם איזה מאחז צבאי. אולי זה יהיה דומה למה שקורה היום בשטחים אחרים שהם היום שטחים פרובלמטיים.

אני מבקש מכם, באחת ההזדמנויות הקרובות,

להחליט איפה אנו הולכים לעשות דברים אלה, כדי שנוכל גם לפנות למערכת הבטחון ולומר כי אנו רוצים שהם יחזיקו לנו במקום מטויים נקודה מטויימת עד שנוכל להכנס לשם מסיבות מדיניות.

אני חושב שזו היתה ישיבה טובה. שמחתי

שנפגשנו, תודה רבה. רבותי, אנו לא נוציא הודעה לעיתונות, כי אין לנו על מה להוציא הודעה. דנו בנושאי התיישבות.

הת/17. קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתיישבות.

מ ח ל י ט י ם : במגמה להגביר את קליטת העליה של גרעיני התיישבות מחוץ-לארץ אשר רוצים להתיישב בפיתחת-רפיח, ועל מנת להחיש את קצב הייצוא החקלאי של חבל זה - לקיים דיון בוועדה להתיישבות בהצעת התכנית של ראש חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית המתייחסת לנושאים הנ"ל.

הת/18. עניני התיישבות

מ ח ל י ט י ם : חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית תבדוק אפשרויות של התיישבות באזור קסיימה - קדש ברנע ותביא את סיכומיה בנדון לוועדה להתיישבות.

הת/19. הכשרה בהתיישבות

מ ח ל י ט י ם : להטיל על חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית לבדוק אפשרויות של הכשרת שטחים לשם ביצוע תהחלות התיישבותיות באזורים המשתרעים בקו חרובית - אום כתף ודרומה; ולהביא סיכומים בפני הוועדה להתיישבות.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת